

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

žalobkyně **G. K.**

zastoupená JUDr. Zdeňkou Friedelovou, advokátkou
sídlem Místecká 329/258, 720 00 Ostrava

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 21. 2. 2020 č. j. MV-186267-4/SO- 2019,
ve věci povolení k přechodnému pobytu,

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 21. 2. 2020 č. j. MV-186267-4/SO- 2019 **se zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 12 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně JUDr. Zdeňky Friedelové, advokátky se sídlem Místecká 329/258, 720 00 Ostrava.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 25. 2. 2020 domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 21. 2. 2020, č. j. MV-186267-4/SO- 2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 5. 9. 2019, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o povolení k přechodnému pobytu a byla jí uložena lhůta k vycestování.
2. Žalobkyně požádala o povolení k přechodnému pobytu jako rodinný příslušník občana EU. Ministerstvo vnitra vyzvalo žalobkyni k doložení toho, že je rodinným příslušníkem občana EU. Žalobkyně až v odvolání doložila lékařskou zprávu, ze které vyplývá potřeba péče o ni ze zdravotních důvodů. Poukázala na předchozí řízení o povolení k trvalému pobytu, ve kterém byla otázka, zda je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu zákona o pobytu cizinců, řešena s kladným závěrem; bylo totiž zjištěno, že je odkázána ze zdravotních důvodů na péči své dcery – občanky EU. Žalovaná odvolání zamítla s odůvodněním, že každá žádost se posuzuje samostatně a že k lékařské zprávě přihlédnout nemohla pro koncentraci řízení podle 82 odst. 4 zák. č. 500/20014 Sb., správního řádu (dále jen „spr. ř.“), když u žalobkyně není dána žádná z výjimek z koncentrace řízení.
3. Žalobkyně nyní namítá, že žalované i správnímu orgánu I. stupně muselo být známo z úřední činnosti, že žalobkyně není sama bez cizí pomoci (své dcery, občana EU) se o sebe postarat. V předchozím řízení o povolení trvalého pobytu byla dokonce odkázána na řešení svého pobytového statusu v rámci přechodného pobytu, přesto k tomu v nynějším řízení nepřihlédli. Rozhodnutí žalovaného je proto formalistické a nezákonné.
4. Žalovaná zopakovala svou argumentaci z rozhodnutí a navrhla zamítnutí žaloby.
5. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalované žalobkyni, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.

6. Ze spisu vyplývá, že žalobkyně požádala dne 27. 2. 2019 o přechodný pobyt rodinného příslušníka EU podle § 87b zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), když rodinný vztah tvrdila k dceři V. M., státní příslušnici České republiky, jejíž rodný list a kopii občanského průkazu předložila. Správní orgán I. stupně vyzval žalobkyni k doložení rodinného příslušenství. Ve výzvě byla upozorněna na zákonnou úpravu, nedostatečnost průkazu rodným listem a nutnost předložit příslušné lékařské zprávy. Žalobkyně na výzvu nijak nereagovala a správní orgán I. stupně dne 5. 9. 2019 její žádost zamítl z důvodu uvedeného v § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť žalobkyně neprokázala, že její stav je natolik nepříznivý, že se o sebe nedokáže postarat bez osobní péče třetí osoby, a tedy neprokázala, že je rodinný příslušník občana EU ve smyslu §15a odst. 1 písm. d) resp. § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, ačkoliv byla k odstranění vad vyzvána a poučena o následcích neuposlechnutí výzvy.
7. Proti rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, ve kterém uvedl, že její zdravotní stav vyžaduje pomoc druhé osoby, když není schopna se sama o sebe postarat, je zapotřebí specifický dietní režim a pravidelné lékařské kontroly, což doložila lékařskou zprávou z 6. 11. 2019. Současně odkázala na předchozí proběhlé řízení o trvalém pobytu, již pravomocně skončené rozhodnutím Ministerstva vnitra dne 2. 11. 2018, ve kterém byla sice zamítnuta její žádost o trvalý pobyt, současně však správní orgán konstatoval, že žalobkyni lze považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 písm. a) bodu 3 zákona o pobytu cizinců (ve znění do 17. 12. 2015), neboť žalobkyně hodnověrným způsobem doložila příbuzenství občana Evropské unie a nedokáže se o sebe postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. K odvolání předložila rozhodnutí Ministerstva vnitra z 2. 11. 2018 č. j. OAM-20588_35/TP-204, ve kterém správní orgán dospěl k závěru, že žalobkyně splňuje postavení příslušníka občana Evropské unie, neboť prokázala svůj příbuzenský vztah k dceři – občance Evropské unie, a současně prokázala, že se o sebe z důvodu nepříznivého zdravotního stavu nedokáže bez pomoci této dcery sama postarat, což dovodil z lékařských zpráv před podáním žádosti o udělení přechodného pobytu, na základě výsledku žalobkyně a její dcery, občanky EU. Žádost o povolení k trvalému pobytu zamítl, protože nepříznivost jejího zdravotního stavu nedosahuje takové intenzity, aby se jednalo o humanitární důvod pro udělení trvalého pobytu; současně konstatoval, že povolení k trvalému pobytu není jediným druhem pobytového oprávnění, o které má žalobkyně možnost požádat, přičemž v jejím případě lze uvažovat o žádosti o povolení k přechodnému pobytu.
8. Žalovaná odvolání žalobkyně zamítla napadeným rozhodnutím, vystaveném na názoru, že každá žádost se posuzuje samostatně a že k lékařské zprávě přihlédnout nemohla pro koncentraci řízení podle 82 odst. 4 spr. ř., když u žalobkyně není dána žádná z výjimek z koncentrace.
9. Žalobkyně požádala o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87b zákona o pobytu cizinců, podle jehož odstavce třetího písmene b) byla povinna k žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu předložit doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Kdo je rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely zákona o pobytu cizinců upravuje § 15a odst. 2 písm. a) bod 3 tohoto zákona, podle kterého se *za rodinného příslušníka občana Evropské unie považuje též cizinec, který prokáže, že je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud*

se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie.

10. Žalobkyně k žádosti doložila rodný list své dcery a její občanský průkaz, doložila tím pouze svůj příbuzenský poměr k občance Evropské unie, nikoliv to, že je jejím rodinným příslušníkem podle shora uvedeného § 15a zákona o pobytu cizinců, tedy doložila splnění první ze dvou kumulativně vyžadovaných podmínek pro to, aby byla požadována za rodinnou příslušnici občana Evropské unie ve smyslu § 87b zákona o pobytu cizinců, a to ani na výzvu správního orgánu I. stupně, který správně její žádost za této situace zamítl podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců, podle kterého *[m]inisterstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a, nedoprovází nebo nenásleduje občana Evropské unie na území nebo nepředloží náležitosti uvedené v § 87b odst. 3* (podtržení provedl krajský soud).
11. Rozhodnou skutečnost, tedy své zdravotní omezení, v jehož důsledku se o sebe bez osobní péče své dcery nedokáže postarat, žalobkyně tvrdila a prokazovala až v řízení odvolacím. Řízení o žádosti je však řízení, ve kterém se plně uplatňuje tzv. koncentrace řízení podle § 82 odst. 4 spr. ř., podle jehož první věty *[k] novým skutečností a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve*. V zásadě tedy lze žalované přisvědčit, že uplatnění nových skutečností ohledně zdravotního stavu bránila opožděnost jejich uplatnění, když žalobkyně ani v odvolání ani v žalobě netvrdila, že by je nemohla uplatnit dříve. Tentýž závěr vyplývá i z poměrně bohaté judikatury (za všechny např. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 513/2019-34 z 30. 3. 2020, č. j. 10 Azs 271/2019-28 z 21. 1. 2020).
12. Nicméně, posuzovaná věc je výjimečná tím, že žalobkyně u téhož správního orgánu rozhodnou skutečnost svého zdravotního postižení, bránící jí se o sebe bez péče své dcery postarat, tvrdila a prokázala již v řízení o žádosti o trvalý pobyt, které skončilo krátce před podáním nyní posuzované žádosti o přechodný pobyt, o který nadto požádala v souladu s názorem téhož správního orgánu vyjádřeného v odůvodnění zamítavého rozhodnutí o žádosti o pobyt trvalý. Ve svém rozhodnutí, týkající se žádosti o trvalý pobyt, citovaném výše, správní orgán I. stupně výslovně dovodil, že žalobkyně je rodinným příslušníkem své dcery – občanky Evropské unie, ve smyslu zákona o pobytu cizinců, byť v předchozím znění tohoto zákona, což však na závěr nemá praktický vliv, když podmínky jsou totožné. Příslušná úprava ve znění účinném do 17. 12. 2015 byla s nyní účinným znění identická, když podle §15a odst. 3 písm. a) odst. 3 zákona o pobytu cizinců v tehdy platném znění, *[u]stanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie*. Zákon tak pro rodinné příslušenství definoval rovněž dvě podmínky, příbuzenský poměr k občanu EU (jejíž splnění není mezi účastníky sporné) a potřebnost osobní péče tohoto občana EU o žadatele vyplývající z nepříznivého zdravotního stavu, když dříve byl vyžadován *dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav* a nyní *vážné zdravotní důvody*.
13. Za této situace, když správnímu orgánu I. stupně a žalovanému bylo z vlastní úřední činnosti známo, že žalobkyně podmínky rodinné příslušnosti občana Evropské unie splňuje z důvodu zdravotního omezení, které ji bez osobní péče tohoto občana brání se o

sebe postarat, je podle názoru krajského soudu neúčelné a formalistické trvat na bezpodmínečné aplikaci citovaného § 82 odst. 4 spr. ř. a nepřihlédnout k účelu této zásady a individuálním okolnostem posuzovaného případu, když správní řád kromě zásady koncentrace řízení je ovládán i dalšími zásadami, např. zásadou materiální pravdy vyjádřené v § 3 správního řádu, ukládající správnímu orgánu postupovat tak, aby byla zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenému v § 2 správního řádu, např. s požadavkem zákonnosti, nebo zásadou hospodárnosti řízení podle § 6 odst. 2 spr. ř., ukládající správnímu orgánu postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje, přičemž správní orgán má přednostně opatřit podklady pro své rozhodnutí s využitím úřední evidence, do níž má přístup. Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Azs 181/2018-29 z 25. 7. 2019, vztahujícímu se sice nikoliv ke splnění povinnosti tvrzení, ale povinnosti důkazní, „[a]ni případné nesplnění povinnosti součinnosti účastníka řízení označit důkazy na podporu svých tvrzení dle § 52 správního řádu neznamená správní orgán povinnosti zjistit podstatný skutkový stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti“, a to navzdory právě koncentraci řízení podle § 82 odst. 4 spr. ř. Tento závěr je podle názoru krajského soudu uplatnitelný i na povinnost tvrzení, zvláště jedná – li se o řízení s jediným účastníkem, kde naopak bezvýhradná aplikace koncentrace řízení naráží na zásadu hospodárnosti; účastník může svou žádost uplatnit znovu v novém řízení, již s opomenutým tvrzením, nicméně takový postup je zatěžující, nákladný a nevhodný jak pro účastníka, tak konečně i pro správní orgán. Ke stejnému názoru dospěla i právní teorie, když uplatnitelnost § 82 odst. 4 spr. ř. bez dalšího na tvrzení nových skutečností až v odvolání v řízení s jediným účastníkem zpochybňuje a právě s ohledem na hospodárnost řízení podle § 6 odst. 2 spr. ř. předpokládá v takovém řízení na základě nově uplatněných skutečností změnu původního zamítavého prvostupňového rozhodnutí odvolacím orgánem, pokud to nové skutečnosti umožňují (viz Vedral, J., Správní řád. Komentář. Vydání II. BOVA POLYGON. Praha, leden 2012. 728s.). Tento názor lze použít v posuzované věci, když žalobkyni sice nic nebrání požádat o jiný druh pobytového oprávnění, jak uvádí žalovaná, nicméně s ohledem na proběhlá řízení (předchozí řízení o žádosti o trvalý pobyt a nyní o žádosti o pobyt přechodný) by takový postup – pokud by žalobkyní nově uplatněné skutečnosti vedly k vyhovění její žádosti, což není na první pohled zcela vyloučeno – byl nevhodný a neúměrně zatěžující, když nadto je zde časově související rozhodnutí, kde stejná otázka již byla dokládána a řešena, a pro malý časový odstup nelze a priori předpokládat podstatnou změnu skutkového stavu.

14. Na základě této úvahy krajský soud uzavírá, že v posuzované věci měla žalovaná bez ohledu na § 82 odst. 4 spr. ř. přihlédnout k žalobkyni v odvolání uplatněným skutečnostem a důkazům, neboť s ohledem na individuální okolnosti případu spočívající v tom, že tyto nové skutečnosti byly správnímu orgánu I. stupně známy z úřední činnosti, převáží nad zásadou koncentrace řízení zásada materiální pravdy a hospodárnosti řízení. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, ve kterém je zde vysloveným právním závěrem vázána.
15. Vzhledem k tomu, že v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, vzniklo jí v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovanou zavázal. Náklady řízení žalobkyně představují zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč a za odkladný účinek ve výši 1 000 Kč, dále

odměna ze zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 3 100 Kč, podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za dva úkony právní služby, příprava převzetí zastoupení a sepis žaloby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky, dvakrát režijní paušál ve výši 300,- Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky, a dále DPH z těchto částek s výjimkou zaplaceného soudního poplatku podle § 57 odst. 2 s. ř. s. Všechny tyto náklady řízení podle obsahu spisu žalobkyni prokazatelně vznikly a jedná se o náklady nezbytně nutné k uplatnění jejího práva. Soud proto žalovanou k zaplacení zavázal, a to k rukám zástupce žalobkyně podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu ve spojení s ustanovení § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 občanského soudního řádu, neboť tato lhůta je přiměřená možnostem žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 3. června 2020

Mgr. Jiří Gottwald

předseda senátu